

Luokanopettajaopiskelijoiden näkemyksiä opettajan työn pelkokohdista

Kasvatustieteen
kandidaatintutkielma

Laatija:
Riia Pellinen

Ohjaaja:
Yliopistonlehtori Johanna Tigert

14.4.2025

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Kasvatustieteen kandidaatintutkielma

Tekijä: Riia Pellinen

Otsikko: Luokanopettajaopiskelijoiden näkemyksiä opettajan työn pelkokohdista

Ohjaaja: Yliopistonlehtori Johanna Tigert

Sivumäärä: 30 sivua

Päivämäärä: 14.4.2025

Opettajan työn pelkokohdat ovat aihe, josta ei puhuta paljon yliopisto-opintojen aikana eikä yhteiskunnallisissa keskusteluissa. Aiemmat tutkimukset osoittavat kuitenkin sen, että pelot opettajan työtä kohtaan ovat todellisia. Tämän tutkimuksen tarkoituksena onkin siis selvittää luokanopettajaopiskelijoiden näkemyksiä opettajan työn pelkokohdista ja tavoitteena tuoda kyseiset pelkokohdat paremmin esille.

Tämä laadullinen tutkimus pyrkii vastaamaan kysymykseen ”Millaiset asiat opettajan työssä pelottavat luokanopettajaopiskelijointa?”. Aineistonkeruumenetelmänä on puolistrukturoidut yksilöhaastattelut. Aineistot kerättiin haastattelemalla kolmea eri luokanopettajaopiskelijaa, jotka opiskelevat vuosikursseilla 1, 2 ja 3 eli ovat kandidaatintutkinnon vaiheen opiskelijoita.

Opettajan työn pelkokohdiksi luokanopettajaopiskelijoiden keskuudessa nousi neljä kategoriaa, jotka ovat tämän tutkimuksen päätulokset. Nämä kategoriat ovat nimeltään: vastuu oppilaista, yhteistyö vanhempien kanssa, ammatillisen identiteetin rakentuminen ja psyykkinen jaksaminen. Tutkimuksen tulokset korostavat sitä, että opettajan työssä pelottaa erityisesti työhön kohdistuvat vaatimukset ja vastuut sekä se, kykeneekö toimimaan opettajana ja selviytymään erilaisista tilanteista.

Avainsanat: opettaja, luokanopettajaopiskelija, pelko, työ, opettaminen, hyvinvointi

Sisällys

1	Johdanto	4
2	Teoriatausta	6
2.1	Opettajan työnkuva	6
2.2	Pelon määrittely	7
2.3	Opettajan työn pelkokohdat	8
2.3.1	Opetuksen ja oppimisen tietoperusta	9
2.3.2	Kognitiiviset taidot	9
2.3.3	Sosiaaliset taidot	10
2.3.4	Persoonalliset orientaatiot	10
2.3.5	Ammatillinen hyvinvointi	11
3	Tutkimuksen toteutus	12
3.1	Menetelmät	12
3.2	Haastattelut	13
3.3	Aineiston analyysi	13
4	Tulokset	16
4.1	Vastuu oppilaista	16
4.2	Yhteistyö vanhempien kanssa	17
4.3	Ammatillisen identiteetin rakentuminen	18
4.4	Psyykinen jaksaminen	19
4.5	Tulosten yhteenveto	20
5	Pohdinta	21
5.1	Johtopäätökset	21
5.2	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	23
5.3	Tulosten hyödyntämismahdollisuudet	24
5.4	Jatkotutkimusehdotukset	25
	Lähteet	26
	Liitteet	28
	Liite 1 - Haastattelurunko	28
	Liite 2 – Tietosuojalomake	29

1 Johdanto

Luokanopettajan tutkinto-ohjelman tarkoituksena on kehittää opiskelijan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja sekä vahvistaa opiskelijan valmiutta toimia itsenäisenä ja moniammatillisena opettajana ja kasvattajana. Tavoitteena on myös kouluttaa opiskelijasta yhteiskunnallisesti aktiivinen ja hyvinvoinnista huolehtiva opettaja. Tutkinnon suorittamisen jälkeen opiskelijalla on mahdollisuus toimia opettajana esiopetuksessa tai vuosiluokilla 1–6. (Turun yliopisto, n.d.)

Yllä olevassa luokanopettajan tutkinto-ohjelman yleiskuvauksessa kerrotaan tiiviisti se, mihin kyseinen koulutusohjelma ja sen aikaiset opinnot valmistavat tulevaisuuden työn kannalta. Kyseisen tutkinto-ohjelman kuvauksessa ei kuitenkaan mainita esimerkiksi sitä, kuinka opiskelijoiden kokemat pelot tulevaa työtä kohtaan otetaan huomioon. Myöskään minkään opintojen aikana olevan opintojakson kuvauksessa ei käsitellä kyseistä aihepiiriä lainkaan.

Pelko on ihmiselle kuitenkin luonnollinen tunnetila ja reaktio uhkaavissa tilanteissa (Mielen-terveystalo, n.d.). Aiemmat tutkimukset ovatkin osoittaneet sen, että sitä koetaan myös opettajan työtä kohtaan (Knuuttila, 2018; Loveless, 2023; Shoyer & Leshem, 2016). Pelko on kuitenkin vahva sana, jonka takia sitä ei ehkä helposti aina uskalleta sanoa ääneen. Tämän tutkimuksen aiheena on siis tuoda opettajan työn pelkokohdat paremmin esille ja selvittää alan opiskelijoiden näkemyksiä kyseisen työn pelkokohdista. Tutkimuskysymykseni on ”Millaiset asiat opettajan työssä pelottavat luokanopettajaopiskelijoita?”.

Tutkimukseni aihe on tärkeä ja ajankohtainen sen takia, että opettajan työn pelkokohdat tulisivat paremmin esille ja niistä uskalletaisiin puhua jatkossa enemmän ja avoimemmin. Aiheeni on myös tärkeä tutkittavaksi siksi, että opettajan työn pelkokohtiin voitaisiin puuttua ajoissa ja ottaa ne paremmin huomioon. Tällä tavalla näihin pelkokohtiin voitaisiin mahdollisesti jo opintojen aikana varautua ja harjoitella niiden kohtaamista koulutusohjelmia kehittämällä. Yleisesti aihe antaa myös vertaistukea alan opiskelijoille sekä jo valmistuneille opettajille, jotka itse kokevat pelkoa kyseistä ammattia tai sen osa-alueita kohtaan.

Opettajan työn pelkokohtia tulisi myös tutkia sen takia enemmän, että aiheesta saataisiin enemmän yhteiskunnallista keskustelua aikaiseksi. Opettajien tai alan opiskelijoiden kokeamista peloista kyseistä työtä kohtaan ei nimittäin ole paljon puhuttu sosiaalisessa mediassa tai lehtien artikkeleissa. Sen sijaan työn vaativuudesta ja kuormittavuudesta puhutaan enemmän. Esimerkiksi resurssipula ja rahoituksen puute sekä aiempaa haastavammat työolosuhteet

koetaan työtä heikentäviksi tekijöiksi (MTV Uutiset, 2025). Näiden lisäksi, myös opettajien työuupumus on ollut mediassa paljon esillä (Michelsson, 2024).

Yhteiskunnallisen keskustelun puutteen lisäksi, opettajan työn pelkokohtia ei myöskään ole paljon tutkittu aiemmin. Muutama tutkimus aiheesta kuitenkin löytyy, joiden mukaan opettajan työssä voi pelottaa monet eri asiat. Esimerkiksi yhdessä tutkimuksessa opettajan työn pelkokohtiksi määriteltiin luokanopettajaopiskelijoiden keskuudessa vuorovaikutus, opettaminen ja opettajuus, työnkuva ja -luonne sekä oman hyvinvoinnin ja jaksamisen ylläpitäminen (Knuutila, 2018). Toisen tutkimuksen tulokset oli puolestaan ryhmitelty emotionaalisiin, kognitiivisiin ja koulun organisaatiota kohtaan oleviksi peloiksi, joita alalle hakevat henkilöt kokivat opettajan työtä kohtaan (Shoyer & Leshem, 2016).

Opettajan työn pelkokohtista tulisi siis puhua enemmän ja aiheita tutkia monipuolisemmin, jotta sen merkitys nähtäisiin paremmin. Ehkä tällainen opettajan työn pelkokohtien tunnistaminen ja nimeäminen voisi jopa selittää työn ongelmakohtia ja parantaa kyseisen työn laatua. Oma tutkimukseni käsittelee kuitenkin vain sellaisia pelkoja, joita tällä hetkellä kandidaatin tutkintoa suorittavat luokanopettajaopiskelijat kokevat tulevaa ammattia kohtaan. Tutkimukseni tavoitteena onkin siis saada selville konkreettisia ja todellisia pelkoja, joita opettajan työ aiheuttaa alan opiskelijoiden keskuudessa.

2 Teoriatausta

Tässä osiossa määrittelen tutkimukseni kannalta tärkeät käsitteet: opettajan työnkuvan ja pelon. Lopuksi esittelen opettajan työn pelkokohtia aiempien tutkimusten avulla, järjestelemällä ne moniulotteisen opettajan osaamisen mallin eli MAP-mallin osaamisalueiden mukaan.

2.1 Opettajan työnkuva

Opettajan työ on hyvin monipuolista ja moniulotteista (Metsäpelto ym., 2020). Opettajille ei ole kuitenkaan yleensä määritelty selkeää työnkuvaa, vaan työ on hyvin autonomista ja itsestä riippuvaa. Pääpiirteittäin opettajan työhön kuitenkin kuuluu esimerkiksi opetuksen suunnittelu ja valmistelu, oppimistavoitteiden asettaminen, arvioinnin käyttö opetuksessa, kommunikointi oppilaiden ja heidän vanhempien kanssa sekä pedagogiikan hyödyntäminen. Näin ollen, opettajan työlle on siis asetettu raamit, mutta tarkempia tehtäväkuvauksia ei. (Wiggins, 2005.)

Vaikka opettajan työnkuvaa ei siis ole tarkasti määritelty, tulee kaiken koulussa tapahtuvan opetuksen perustua opetussuunnitelmassa mainittuihin sisältöihin ja tavoitteisiin. Oppilailla on myös tiettyjä oikeuksia, kuten oikeus maksuttomaan opetukseen ja kouluruokaan sekä turvalliseen oppimisympäristöön, jotka jokaiselle tulee taata. Jokaisen perusopetusta antavan koulun tulee myös huolehtia siitä, että oppilaan oppimista, kehitystä ja hyvinvointia tuetaan yhteistyössä kodin kanssa. (Opetushallitus, 2014.)

Nykypäivänä opettajan työ on kuitenkin muutoksen ja paineiden keskellä. Esimerkiksi teknologia, erilaiset avoimet oppimisympäristöt, eri oppilasryhmien kanssa työskentely sekä moniammatillinen yhteistyö ovat lisääntyneet huomattavasti. Myös yhteisopettajuus on lisääntynyt kuten myös se, ettei aikaa itse opetustyölle jää enää yhtä paljon kuin ennen. Varsinaisen ydintyön ympärille on siis tullut valtavasti muuta tekemistä. (Degerman, 2022.)

Nykypäivänä opetussuunnitelma velvoittaa opettajia myös tekemään tunneista aiempaa monialaisempia eli oppiaineita yhdistäviä kokonaisuuksia. Tämä ei kuitenkaan silti tunnu riittävän, sillä oppitunteihin pitäisi myös sisällyttää mahdollisimman paljon laaja-alaista osaamista, kuten moniluku- ja IT-taitoja. (Kuntarekry, n.d.) Tämän takia, aiemmin määritelty perinteinen käsitys opettamisesta ja opettajasta on muuttunut (Degerman, 2022).

Moniulotteinen opettajan osaamisen prosessimalli määrittelee sen, millaisia laajan osaamisen alueita opettaja tarvitsee työssään nykypäivänä. Tässä mallissa opettajan osaamisalueiksi on määritelty opetuksen ja oppimisen tietoperusta, kognitiiviset ja sosiaaliset taidot,

persoonalliset orientaatiot sekä ammatillinen hyvinvointi. Näiden lisäksi mallin mukaan opettaja tarvitsee työssään myös tilannekohtaisia taitoja, kuten tulkintaa, havaitsemista ja päätöksentekoa. Ammatillisten käytäntöjen puolesta opettajan rooli nähdään niin yksilö- kuin ryhmätasolla, organisaation tasolla sekä paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Näiden lisäksi mallin mukaan opettajalla on suuri merkitys oppilaisiin, niin heidän oppimisen, motivaation kuin myös hyvinvoinnin osalta. (Metsäpelto ym., 2020.)

Opettajan työ on siis hyvin monipuolista ja se vaatii laajaa osaamista monella eri osa-alueella. Työnkuva riippuu osittain kuitenkin siitä, tapahtuuko opetus koulussa vai muissa kasvatustalouden työpisteissä. Tässä tutkimuksessa opettajan työnkuva rajataan kuitenkin vain luokanopettajan tehtäviä kohtaan. Tässä kontekstissa opettajan työn nähdään siis tapahtuvan kouluikäisten lasten ja nuorten parissa.

2.2 Pelon määrittely

Pelko on yksi ihmisen monista synnynnäisistä tunnetiloista. Yksinkertaisesti se voidaan määrittellä luonnolliseksi reaktioksi, jota ihminen kokee uhkaavia tilanteita kohtaan. Pelon tarkoituksena on tällöin siis varoittaa ihmistä jostain vaarasta tai uhasta. (Mielenterveystalo, n.d.) Arkielämän pelot ovat kuitenkin yleensä epärationaalisia eli järjenvastaisia, koska koetut uhat ja vaarat ovat harvoin edes todellisia (Parviainen, 2008).

Käsitettä pelko voidaan määrittellä myös sanoilla uhka ja puolustus. Tällöin pelon nähdään kohdistuvan johonkin ihmisen havaitsemaan ärsykkeeseen tai tapahtumaan, jolloin ihmisessä herää joko luontainen puolustus- tai uhkareaktio tilannetta kohtaan. (LeDoux, 2014.) Pelko saatetaan myös sekoittaa helposti esimerkiksi sanoihin jännitys, ahdistus ja stressi, vaikka todellisuudessa kaikki nämä sanat tarkoittavat hieman eri asioita (Parviainen, 2008).

Ihmisen kokema pelon tunnetta säätelee tahdosta riippumaton kehon autonominen hermosto. Tarkemmin ottaen, pelon tunteet syntyvät aivojen limbisessä järjestelmässä sijaitsevilla manteliumakkeissa ja talamuksessa. Pelon tunteet syntyvät siis aivoissa, mutta ne rakentuvat yleensä joko kulttuurisesti, emotionaalisesti tai tarkoituksellisesti. (Parviainen, 2008.)

Kulttuurisesti pelot voivat rakentua esimerkiksi yhteiskunnassa vallitsevan väkivaltaisen ilmapiirin takia ja emotionaalisesti siten, että yksi ihminen kokee pelkoa, jolloin se välittyy ja leviää myös toisiin yksilöihin. Pelot voivat rakentua myös tarkoituksellisesti, kuten median välittämänä. Näin ollen, pelot eivät ole siis vain luonnollisia reagoititapoja uhkia tai vaarallisia

tilanteita kohtaan, vaan ne syntyvät sosiaalisen oppimisen eli muiden ihmisten käyttäytymistapojen tarkkailun kautta. (Parviainen, 2008.)

Pelon syntymiseen ja rakentumiseen vaikuttaa siis monet eri asiat, mutta samoin myös pelon aiheuttajan mukaan se saa aikaan ihmisissä erilaisia reaktioita. Tällaisia reaktioita ovat esimerkiksi synnynnäiset käyttäytymisreaktiot, kuten jäätyminen sekä fysiologiset reaktiot, kuten autonomisessa järjestelmässä tapahtuvat sydämen sykkeen ja hengityksen muutokset. (LeDoux, 2014) Pelko voi aiheuttaa myös fyysisiä tuntemuksia kehossa, kuten vapinaa, hui- mausta ja hikoilua sekä muita tunteita, kuten alemmuuden tunnetta, häpeää tai vihaa. Pitkään jatkunut pelko voi pahimmassa tapauksessa aiheuttaa myös jopa unettomuutta, masentuneisuutta ja ärtyneisyyttä. (Parviainen, 2008.)

Pelko on siis monimutkainen tunne, joka syntyy monien eri tekijöiden yhteisvaikutuksesta. Kyseinen tunne vaikuttaa myös jokaiseen ihmiseen hieman eri tavalla. Tässä tutkielmassa pelko kuitenkin määritellään sellaiseksi ihmisen kokemaksi tunnetilaksi, jonka kohteena on opettajan työ tai sen eri osa-alueet. Tässä kontekstissa pelko ei siis välttämättä aiheuta aktiivisesti ihmisessä sen suurempia reaktioita vaan ennemminkin pelkoon liitettäviä ajatuksia ja näkemyksiä, jotka kohdistuvat tulevaa opettajan työtä kohtaan.

2.3 Opettajan työn pelkokohdat

Opettajan työtä kohtaan voi kokea erilaisia pelkoja ja lähes missä vain elämänvaiheessa. Tätä aihetta on tutkittu hyvin vähän, mutta muutamien tutkimusten avulla aiheesta on saatu kattavia tutkimustuloksia. Esimerkiksi Shoyer ja Leshem (2016) tutkivat opettajan työn pelkokoh- tia sellaisilta ihmisiltä, jotka vasta hakevat opiskelemaan opettajiksi. Sen sijaan, Knuuttila (2018) tutki samaisia opettajan työn pelkokohtia, mutta jo alaa opiskelemissa olevien luokan- opettajaopiskelijoiden keskuudessa. Loveless (2023) tutki puolestaan jo valmistuneiden opet- tajiin kokemia pelkoja kyseistä työtä kohtaan.

Moniulotteisen opettajan osaamisen mallin eli MAP-mallin mukaan opettajan työ vaatii laajaa osaamista eri osa-alueilla. Kyseisen mallin mukaan nämä opettajan työn osaamisalueet voi- daan jakaa viiteen eri osaan. Nämä osa-alueet ovat nimeltään: opetuksen ja oppimisen tietope- rusta, kognitiiviset taidot, sosiaaliset taidot, persoonalliset orientaatiot ja ammatillinen hyvin- vointi. (Metsäpelto ym., 2020.) Aiempien tutkimusten tuloksia eli opettajan työn pelkokohtia voidaan myös ryhmitellä tämän mallin opettajan työn osaamisalueiden mukaan.

2.3.1 Opetuksen ja oppimisen tietoperusta

MAP-mallin mukaan yksi opettajan työn osaamisalueista on nimeltään opetuksen ja oppimisen tietoperusta. Tämä osaamisalue pitää sisällään oppiaineen sisältöjen hallinnan, pedagogiset valmiudet toteuttaa opetusta, kokemusten kautta kertyvät tiedot ja taidot sekä tietämyksen koulukontekstista. (Metsäpelto ym., 2020.) Opetuksen ja oppimisen tietoperustan osaamisalueen hallinnan avulla opettaja on siis kykenevä toteuttamaan hyvää opetusta.

Tätä opettajan työn osaamisaluetta kohtaan koetaan kuitenkin myös pelkoja. Knuuttilan tutkielmassa luokanopettajaopiskelijoiden keskuudessa yhdeksi opettajan työn pelkokohdaksi määriteltiin opettaminen. Tämä pelko opettamisesta liittyy kyseisen tutkielman mukaan erityisesti aineenhallintaan, opiskelijan omiin taitoihin yleisesti sekä puutteellisiin taitoihin monilaisissa oppiaineissa. Pelkoa aiheutti myös uusi opetussuunnitelma ja sen kohdalla erityisesti TVT-taidot. (Knuuttila, 2018.)

Lovelessin tutkimuksen mukaan, myös pelko oman opetuksen laadusta liittyy tähän opettajan työn osaamisalueeseen. Tällaisia pelkoja oman opetuksen laadusta esiintyi puolestaan jo työelämässä olevien opettajien keskuudessa. Nämä pelot liittyivät erityisesti omiin opetusmenetelmiin ja niiden laatuun sekä oman opetuksen arviointiin, oppituntien ajantasaisuuteen sekä oikeanlaisten opetusmenetelmien käyttämiseen. (Loveless, 2023.)

2.3.2 Kognitiiviset taidot

MAP-mallin mukaan toinen opettajan työn osaamisalueista on nimeltään kognitiiviset taidot. Tämä osaamisalue pitää sisällään tiedonkäsittelyn hallinnan, ajattelutaidot, luovuuden, omat oppimaan oppimisen taidot sekä taidot hyvään viestintään. (Metsäpelto ym., 2020.) Kognitiivisten taitojen hallinnan avulla opettaja on siis kykenevä suunnittelemaan hyvää opetusta.

Tätä opettajan työn osaamisaluetta kohtaan edellisen osaamisalueen tavoin myös pelkoja. Shoyerin ja Leshemin tutkimuksessa opettajaksi opiskelemaan hakevien keskuudessa yhdeksi työn pelkokohdaksi määriteltiin kognitiiviset pelot. Nämä pelot liittyivät kyseisen tutkimuksen mukaan erityisesti didaktiikkaan, järjestykseen ja oppilaisiin. Didaktiikan peloiksi määriteltiin esimerkiksi oppituntien kiinnostavuus ja oppilaiden innostaminen. Järjestyksen peloiksi puolestaan määriteltiin esimerkiksi selkeiden rajojen asettaminen ja järjestyksen ylläpitäminen. Oppilaisiin liittyvät pelot määriteltiin sen sijaan liittyvän esimerkiksi heidän arvosanoihinsa ja oppimiseensa. (Shoyer & Leshem, 2016.)

2.3.3 Sosiaaliset taidot

MAP-mallin mukaan kolmas opettajan työn osaamisalueista on nimeltään sosiaaliset taidot. Tämä osaamisalue pitää sisällään vuorovaikutus- ja tunnetaitojen hallinnan sekä monenlaisuuden ja kulttuurisen ymmärryksen. (Metsäpelto ym., 2020.) Sosiaalisten taitojen hallinnan avulla opettaja on siis kykenevä ottamaan muiden tunteet huomioon sekä kohtaamaan jokaisen ihmisen yksilöllisesti ja tasa-arvoisesti.

Myös tätä opettajan työn osaamisaluetta kohtaan koetaan pelkoja. Shoyerin ja Leshemin tutkimuksessa opettajaksi opiskelemaan hakevien keskuudessa toiseksi opettajan työn pelkokohdaksi määriteltiin emotionaaliset pelot. Nämä pelot liittyivät kyseisen tutkimuksen mukaan erityisesti omaan opettajuuteen tai opettajan ja oppilaan väliseen yhteyteen. Oman opettajuuden peloiksi määriteltiin esimerkiksi opettajan ja vanhempien välinen yhteistyö, roolimallina oleminen, vaikeiden tilanteiden ja kriisien kohtaaminen sekä oppilaiden mielipiteet opettajasta. Opettajan ja oppilaan välisen yhteyden peloiksi puolestaan määriteltiin esimerkiksi oppilaiden kokeman stressin ja ahdistuksen huomaaminen, suhteet oppilaiden kanssa sekä oppilaiden ymmärtäminen ja auttaminen. (Shoyer & Leshem, 2016.)

Knuutilan tutkielman mukaan myös vuorovaikutukseen kohdistuvat pelot liittyvät tähän sosiaalisten taitojen osaamisalueeseen. Luokanopettajaopiskelijat kokivat pelkoa erityisesti sel-laista vuorovaikutusta kohtaan, joka tapahtui oppilaan vanhempien kanssa. Tämän lisäksi vuorovaikutus myös koulun muun henkilökunnan kanssa aiheutti pelkoa. Näiden lisäksi pelkoa aiheutti myös kriisitilanteiden hallinta, oppilaiden oppimisvaikeudet ja inklusio. (Knuutila, 2018.) Lovelessin tutkimuksessa puolestaan opettajaksi valmistuneiden keskuudessa pelkoa aiheutti puolestaan erityisesti huoli oppilaiden hyvinvoinnista. Nämä pelot liittyivät opettajilla yleensä sekä oppilaan koulutukseen että yleiseen hyvinvointiin. (Loveless, 2023.)

2.3.4 Persoonalliset orientaatiot

MAP-mallin mukaan neljäs opettajan työn osaamisalueista on nimeltään persoonalliset orientaatiot. Tämä osaamisalue pitää sisällään opettajan henkilökohtaiset ominaisuudet, tunteet omasta minäpystyvyydestä ja ammatillisista valmiuksista, motivaation sekä ammatillisen identiteetin. (Metsäpelto ym., 2020.) Persoonallisten orientaatioiden hallinnan avulla opettaja on siis kykenevä toteuttamaan omannäköistä opetusta sekä luottamaan omiin kykyihinsä.

Tätä opettajan työn osaamisaluetta kohtaan koetaan myös muiden alueiden tavoin pelkoja. Shoyerin ja Leshemin tutkimuksessa opettajaksi opiskelemaan hakevien keskuudessa kolmanneksi opettajan työn pelkokohdaksi määriteltiin koulua kohtaan liittyvät pelot. Nämä pelot kohdistuivat tutkimuksen mukaan yleensä itse kouluun organisaationa. Organisaation peloiksi määriteltiin esimerkiksi paineet siitä, että omaa innostusta tulisi hyödyntää työssä. (Shoyer & Leshem, 2016.)

Knuutilan tutkielman mukaan opettajan työn pelkokohdiksi määriteltiin myös opettajuus, joka liittyy persoonallisten orientaatioisen osaamisalueeseen. Tämä pelko opettajuudesta luokanopettajaopiskelijoiden keskuudessa liittyy kyseisen tutkielman mukaan omaan opettajaintiteettiin. Pelkoa aiheutti myös omat luokanhallintataidot. (Knuutila, 2018.) Lovelessin tutkimuksessa puolestaan opettajaksi valmistuneiden keskuudessa pelkoa aiheutti erityisesti kontrollin puutteesta organisoidun ympäristön luominen ja luokanhallinta (Loveless, 2023).

2.3.5 Ammatillinen hyvinvointi

MAP-mallin mukaan viides ja viimeinen opettajan työn osaamisalueista on nimeltään ammatillinen hyvinvointi. Tämä osaamisalue pitää sisällään työhyvinvoinnin ja stressinhallinnan sekä kyvyt selviytyä ja sopeutua muuttuviin tilanteisiin. (Metsäpelto ym., 2020.) Ammatillisen hyvinvoinnin hallinnan avulla opettaja on siis kykenevä ylläpitämään omaa hyvinvointia ja jaksamista opettajan työssä.

Myös tätä opettajan työn osaamisaluetta kohtaan koetaan pelkoja. Knuutilan tutkielmassa luokanopettajaopiskelijoiden keskuudessa opettajan työn pelkokohdaksi määriteltiin myös hyvinvointi ja oma jaksaminen. Nämä pelot liittyivät erityisesti omaan henkiseen hyvinvointiin ja työssä jaksamiseen. Näiden lisäksi pelkoa aiheutti oma riittämättömyys ja stressi sekä se, kuinka työ ja vapaa-aika tulisi erottaa toisistaan. (Knuutila, 2018.) Lovelessin tutkimuksessa puolestaan opettajaksi valmistuneiden keskuudessa pelkoa aiheutti erityisesti pelot virheiden tekemisestä ja siitä, että oppilaat tietäisivät opetettavasta aiheesta opettajaa paremmin. Nämä pelot liittyivät siihen, että opettaja kokee paineita olla alansa asiantuntija. (Loveless, 2023.)

3 Tutkimuksen toteutus

Tässä osiossa kuvailen tutkimukseni toteuttamisen kannalta keskeisiä asioita. Menetelmäosuudessa kerron tarkemmin valitusta menetelmäsuuntauksesta ja aineistonkeruumenetelmästä. Tämän jälkeen kerron tutkimukseen osallistuneista opiskelijoista ja haastatteluiden toteutuksesta. Lopuksi kerron aineistoanalyysistä ja sen käyttämisestä osana tätä tutkimusta.

3.1 Menetelmät

Tutkimukseni menetelmäsuuntauksena on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Tällaisessa tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita tutkittavien henkilöiden kokemuksista, ajatuksista ja tunteista. Laadulliselle tutkimukselle on myös tyypillistä se, että aineistot ovat yleensä tekstimuodossa ja tutkimuksen tavoitteet kuvaillaan eikä niitä esitetä hypoteesien muodossa. Aineistot myös kerätään yleensä joko haastattelujen tai havainnoinnin avulla eli tavalla, jolla voidaan olla vuorovaikutuksessa tutkimuksen kohteena olevien ihmisten kanssa. Kyseisen menetelmäsuuntauksen etuja ovat esimerkiksi aineiston hankinta luonnollisissa ympäristöissä olevilta ihmisiltä sekä yksityiskohtainen ymmärrys tutkittavasta asiasta. Sen sijaan laadullisen tutkimuksen heikkoutena pidetään sitä, että se on hyvin käsiteherkkää ja tutkimusaineiston ymmärtäminen on ajoittain haastavaa. (Puusa & Juuti, 2020.)

Tutkimukseni aineistonkeruumenetelmä on haastattelu, jolla tarkoitetaan keskustelua ja vuorovaikutustilannetta tutkijan ja tutkittavan välillä. Haastattelun tavoitteena on saada kerättyä sellainen aineisto, jonka avulla voidaan saada vastauksia ja tehdä päätelmiä tutkimusongelmaa varten. (Puusa & Juuti, 2020.) Haastattelu on henkilökohtainen tilanne, jossa tutkija esittää kysymykset suullisesti ja ottaa tutkittavan vastaukset muistiin. Kyseisen aineistonkeruumenetelmän etuja ovat erityisesti sen joustavuus eli tutkijan on mahdollista esimerkiksi toistaa kysymys tai oikaista väärinymmärryksiä. Sen sijaan haastattelun heikkoutena pidetään sitä, että se on hyvin aikaa vievä aineistonkeruumuoto. (Tuomi & Sarajärvi, 2017.)

Tarkennettuna käyttämäni haastattelutyyppejä on puolistrukturoitu haastattelu. Kyseisen haastattelumuodon periaatteena on se, että haastattelun aikana esitettävät kysymykset ovat kaikille haastateltaville samat. Jokainen haastateltava saa myös vastata kysymyksiin omin sanoin, ilman valmiita vastausvaihtoehtoja, toisinkuin täysin strukturoidussa haastattelussa. (Eskola & Suoranta, 2008.) Tällä tavalla saadaan syvällisiä vastauksia samoihin kysymyksiin avointen vastausvaihtoehtojen avulla. Samalla myös vertailu eri haastateltavien vastausten välillä on mahdollista, kun kysymykset ovat strukturoituja.

3.2 Haastattelut

Haastatteluja varten tein haastattelurungon (Liite 1), joka koostui kahdesta osasta: ennakkotiedot ja haastattelukysymykset. Haastattelurungon ennakkotietojen tarkoituksena oli kerätä oleelliset tiedot haastateltavien opiskelijoiden opintovuosien määrästä ja aiemmista kokemuksista joko opettajana tai muuten lasten ja nuorten kanssa työskentelystä. Tällä tavalla mahdollistettiin myöhemmässä vaiheessa tulosten pohdinta ja näiden tietojen mahdolliset vaikutukset niihin. Haastattelukysymysten tarkoituksena oli puolestaan saada kattavia ja monipuolisia vastauksia tutkimuskysymykseeni haastateltavilta opiskelijoilta.

Tutkimukseni haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluna kasvotusten jokaisen haastateltavan henkilön kanssa. Haastattelut nauhoitettiin aineiston litterointia ja analyysia varten. Yhteensä haastatteluihin osallistui kolme eri luokanopettajaopiskelijaa, jotka olivat vuosikursseilta yksi, kaksi ja kolme. Nämä haastateltavat henkilöt valittiin mukavuusotannan perusteella entuudestaan tuttujen luokanopettajaopiskelijoiden keskuudesta. Haastatellut luokanopettajaopiskelijat nimettiin tutkimuksessa näin: opiskelija 1, opiskelija 2 ja opiskelija 3, jossa numero kertoo opintovuosien määrän luokanopettajakoulutuksessa sillä hetkellä.

3.3 Aineiston analyysi

Aineiston hankinnan eli haastattelujen jälkeen, ennen varsinaisen aineiston analyysin aloittamista, suoritin äänitiedostojen litteroinnin. Tällä tarkoitetaan haastatteluäänitteiden muuttamista tekstimuotoon, jolloin aineisto on helpommin hallittavissa ja analysoitavissa seuraavia vaiheita ajatellen (Hyvärinen, Ruusuvoori & Nikander, 2015). Tämän jälkeen nimesin tiedostoon haastattelemani henkilöt aiemmin mainitsemani tavalla.

Seuraavana vaiheena oli valita aineistolleni sopiva analyysimenetelmä. Päädyin sisällönanalyysiin, koska se on tyypillinen analyysimenetelmä laadullisissa tutkimuksissa. Kyseisen analyysin tarkoituksena on saada selville kuvaus tutkittavasta ilmiöstä tiiviissä ja yleisessä muodossa. Sisällönanalyysissa ei kuitenkaan saada selville suoria tuloksia tutkittavasta aiheesta, vaan sen avulla kerätty aineisto saadaan järjestettyä ja selkeytettyä johtopäätösten tekoa varten. (Tuomi & Sarajärvi, 2017.)

Sisällönanalyysimenetelmiä on kahta erilaista tyyppiä: aineisto- ja teorialähtöinen sisällönanalyysi. Itse valitsin näistä kahdesta aineistolähtöisen sisällönanalyysin, jonka Miles ja Huberman (1994) kuvaavat kolmivaiheisena prosessina. Nämä vaiheet ovat: pelkistäminen,

ryhmittely ja teoreettisten käsitteiden luominen. Aineistolähtöisen sisällönanalyysin tarkoituksena on näiden kolmen vaiheen avulla yhdistellä käsitteitä, joiden avulla saadaan vastauksia tutkimuskysymykseen. (Tuomi & Sarajärvi, 2017.) Seuraavaksi aloin työstämään aineistoani, tätä aineistolähtöistä sisällönanalyysimenetelmää hyödyntäen.

Milesin ja Hubermanin (1994) aineistolähtöisen sisällönanalyysin ensimmäinen vaihe on pelkistäminen. Tämän osan tarkoituksena on karsia aineistosta tutkimukselle epäolennaiset osuudet pois. (Tuomi & Sarajärvi, 2017.) Aloitin tämän vaiheen Milesin ja Hubermanin ohjeiden mukaan etsimällä aineistosta sellaisia ilmaisuja, jotka vastasivat tutkimuskysymykseeni opettajan työn pelkokohdista. Merkitsin nämä kohdat aineistoon keltaisella värillä. Lopuksi tein taulukon, jonka ensimmäiseen sarakkeeseen listasin aineistosta löytyneet alkuperäiset ilmaisut ja toiseen sarakkeeseen muotoilin niitä vastaavat pelkistetyt ilmaisut (Taulukko 1).

Taulukko 1: Vaihe 1, pelkistäminen (esimerkki)

Alkuperäiset ilmaisut:	Pelkistetyt ilmaisut:
Miten osaa kohdata ne oppilaan vanhemmat.	Vanhempien kohtaaminen
Vanhemmat ja niiden kanssa keskustelu oppilaan suoriutumisesta koulussa.	Vanhempainkeskustelut
Jos on jotain hankalia vanhempia, niin miten sitten niitten kanssa tulee toimeen ja ymmärtääkö ne mun näkemyksiä yhtään.	Yhteistyö vanhempien kanssa
Vanhempainillat ja jäädynkö mä siellä kaikkien vanhempien edessä.	Vanhempainillat

Seuraava vaihe Milesin ja Hubermanin (1994) aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä on ryhmittely. Tämän osan tarkoituksena on etsiä edellisen kohdan pelkistetyistä ilmauksista samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia, joista muodostetaan erilaisia alaluokkia. (Tuomi & Sarajärvi, 2017.) Aloitin tämän vaiheen Milesin ja Hubermanin ohjeiden mukaan etsimällä edellisen kohdan pelkistetyistä ilmauksista samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia. Tämän jälkeen samaa ilmiötä kuvaavat käsitteet yhdistin alaluokiksi, jotka nimesin niiden sisältöjä kuvaavilla käsitteillä. Näistäkin tein edellisen osan tavoin kaksisarakkeisen taulukon (Taulukko 2).

Taulukko 2: Vaihe 2, ryhmittely (esimerkki)

Pelkistetyt ilmaisut:	Alaluokat:
Vanhempien kohtaaminen	Vanhempien kohtaaminen
Vanhempainkeskustelut	Vanhempien kanssa työskentely
Yhteistyö vanhempien kanssa	Vanhempien kanssa keskustelu
Vanhempainillat	
Eriävät mielipiteet koulun asioista	Eriävät mielipiteet vanhempien kanssa
Vanhempien mielipiteet opettajasta	Vanhempien suhtautuminen opettajaan

Kolmas ja viimeinen vaihe Milesin ja Hubermanin (1994) aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä on teoreettisten käsitteiden luominen eli käsitteellistäminen. Tässä osassa tarkoituksena on erotella oleellinen tieto tutkimuksen kannalta ja muodostaa niistä teoreettisia käsitteitä. (Tuomi & Sarajarvi, 2017.) Aloitin tämän vaiheen Milesin ja Hubermanin ohjeiden mukaan määrittelemällä edellisen vaiheen alaluokille yläluokkia samankaltaisuuksien perusteella, jonka jälkeen yhdistin samankaltaiset yläluokat keskenään kategorioiksi (Taulukko 3). Näistä muodostui tutkimukseni tulokset, jotka nimesin vielä teoreettisin käsittein.

Taulukko 3: Vaihe 3, käsitteellistäminen (esimerkki)

Alaluokat:	Yläluokat:	Kategoriat:
Vanhempien kohtaaminen	Toiminta vanhempien kanssa	Yhteistyö vanhempien kanssa
Vanhempien kanssa työskentely		
Vanhempien kanssa keskustelu		
Eriävät mielipiteet vanhempien kanssa	Opettajan ja vanhempien välinen suhde	
Vanhempien suhtautuminen opettajaan.		

4 Tulokset

Tässä osiossa kuvaan tutkimuksesta saatuja tuloksia. Esittelen siis sisällönanalyysin avulla syntyneet neljä kategoriaa ja niiden sisällöt, jotka vastaavat tutkimuskysymykseeni: Millaiset asiat opettajan työssä pelottavat luokanopettajaopiskelijoita? Jokainen kategoria on nimetty yleisluontoisesti siten, että ne kuvaisivat mahdollisimman selkeästi kategorian sisältöjä eli asioita, jotka opettajan työssä aiheuttavat pelkoa luokanopettajaopiskelijoiden keskuudessa. Etenen siis yksi kategoria kerrallaan, samalla kertoen tarkemmin niiden jokaisen sisällöistä.

4.1 Vastuu oppilaista

Ensimmäinen kategoria on nimeltään vastuu oppilaista. Kyseinen kategoria käsittelee nimensä mukaisesti niitä opettajan työn pelkokohtia, jotka kohdistuvat opettajan vastuuteen oppilaista koulupäivän aikana. Tällainen opettajan vastuu oppilaista on tarkasti määritelty ja se sisältää muun muassa vastuun oppilaiden opetuksesta ja heidän turvallisuudestaan sekä vastuun koko oppilasryhmästä koko koulupäivän ajan (OAJ, n.d.). Kaikki haastatellut luokanopettajaopiskelijat mainitsivat haastatteluissaan sen, että tulevassa opettajan työssä tällainen vastuu oppilaista pelottaa. Nämä pelot vastuusta jakoutuivat selkeästi kahteen eri yläluokkaan: vastuuseen oppilaiden turvallisuudesta sekä vastuuseen oppilaiden oppimisesta.

Vastuulla oppilaiden turvallisuudesta tarkoitetaan sitä, että opettaja on vastuussa oppilaan turvallisuudesta niin fyysisesti kuin psyykkisesti koko koulupäivän ajan. Pelkoa aiheutti erityisesti se, kuinka opettaja on yksin vastuussa sekä oppilaista että luokassa tapahtuvista asioista. Tämän pelon mainitsi opiskelija 1 näin: ”Ainakin se vastuu pelottaa, että pitää pitää huolta niistä oppilaista siellä koko päivän ja on yksin vastuussa kaikesta”. Tämän lisäksi pelkoa aiheutti myös kokonaisvaltainen vastuu oppilaiden turvallisuudesta. Tämän pelon mainitsi opiskelija 2 näin: ”Pelottavin asia on mulle se vastuu, koska koen, että se on todella suuri asia etmä oon psyykkisesti, fyysisesti ja laillisesti sen päivän niistä lapsista vastuussa, ettei niille tapahdu mitään pahaa”.

Vastuulla oppilaiden oppimisesta tarkoitetaan puolestaan sitä, että opettajalla on vastuu myös opettettavien asioiden hallinnasta ja niiden opettamisesta eri tasoisille ja eri lähtökohdista tuleville oppilaille. Jokaisella oppilaalla on kuitenkin oikeus oppia ja opettajan tulee taata se. Pelkoa aiheutti erityisesti se, kuinka oppilaat saadaan oppimaan. Tämän pelon mainitsi opiskelija 1 näin: ”Miten osaan opettaa niin, että ne oikeesti oppii ne asiat siellä”. Pelkoa aiheutti myös se, kuinka jokainen oppilas saadaan luokassa huomioitua yksilöllisesti ja kuinka erityisen tuen

oppilaat otetaan mukaan opetukseen. Tämän pelon mainitsi opiskelija 2 näin: ”Erityisen tuen oppilaat luokassa, et miten eivät jää ulkopuolelle ja miten ne saa tekemiseen mukaan”.

Vastauksissa korostui se, että opettajalle määritelty vastuu pelottaa luokanopettajaopiskelijoita tulevassa opettajan työssä. Tällainen vastuu on kuitenkin väistämätön osa jokaisen opettajan työtä, sillä opettajalla on vastuu jokaisessa hetkessä, koko koulupäivän ajan. Peruskoulussa oppilaat ovat myös alaikäisiä lapsia, jolloin vastuun merkitys korostuu entisestään. Myös yksinyöskentely luokan kanssa on keskeinen osa tätä pelkoa, tällöin vastuuta ei voi jakaa.

4.2 Yhteistyö vanhempien kanssa

Toinen kategoria on nimeltään yhteistyö vanhempien kanssa. Kyseinen kategoria käsittelee nimensä mukaisesti niitä opettajan työn pelkokohtia, jotka kohdistuvat yhteistyöhön opettajan ja oppilaan vanhempien välille. Tällainen yhteistyö on kuitenkin väistämättä osa opettajan työtä, koska se on tärkeää oppilaan kasvun ja oppimisen kannalta (OAJ, n.d.). Kaikki haastatellut luokanopettajaopiskelijat mainitsivat haastatteluissaan sen, että tulevassa opettajan työssä tällainen yhteistyö vanhempien kanssa pelottaa. Nämä pelot yhteistyöstä vanhempien kanssa jakautuivat selkeästi kahteen eri yläluokkaan: toimintaan oppilaan vanhempien kanssa sekä opettajan ja vanhempien väliseen suhteeseen.

Toiminnalla oppilaan vanhempien kanssa tarkoitetaan kaikkea tekemistä, jossa opettaja ja oppilaan vanhemmat ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Pelkoa aiheutti erityisesti vanhempien kohtaaminen sekä heidän kanssaan keskustelu oppilaan asioista. Tämän pelon mainitsi opiskelija 3 näin: ”Vanhempien kohtaaminen ja vanhempainkeskustelut vähän pelottaa, koska on tosi vaikeeta keskustella toisen ihmisen suoriutumista, vaikka sekin on tietty harjoiteltavissa oleva asia, kun ei sais silleen negatiivisesti ja kriittisesti sanoa koko ajan, vaan pitäis sanoa myös et nämä asiat on kuitenkin ihan hyvin”. Pelkoa aiheutti myös työskentely ja toiminta erilaisten vanhempien kanssa. Tämän pelon mainitsi opiskelija 1 näin: ”Pelottaa se vanhempien kanssa työskentely ja se et jos on jotain hankalii vanhempia niin miten sitten niitten kanssa tulee toimeen”.

Opettajan ja vanhempien välisellä suhteella puolestaan tarkoitetaan sitä, miten kumpikin osapuoli suhtautuu toiseen. Pelkoa aiheutti erityisesti eriävät mielipiteet opettajan ja vanhempien välillä. Tämän pelon mainitsi opiskelija 3 näin: ”Vanhemmat oli hyvin eri mieltä meidän näkemyksien kanssa niin se oli ehkä sellanen jännä, koska oltiin huolissaan terveydestä ja vanhemmat ei kuitenkaan ollut samaa mieltä meidän kanssa”. Pelkoa aiheutti myös se, kuinka

vanhemmat suhtautuvat oman lapsensa opettajaan. Tämän pelon mainitsi opiskelija 1 näin: ”Ajatteleeko ne varsinkin siinä alussa et no toi ei varmaan osaa mitään ku on vasta valmistunut”.

Vastauksissa korostui se, että yhteistyö vanhempien kanssa pelottaa monella eri tavalla luokanopettajaopiskelijoita. Kyseiset pelot näyttäytyivät hyvin konkreettisina ja todenmukaisina, sillä yhteistyö vanhempien kanssa tulee väistämättä olemaan osa jokaisen opettajan työtä. Yhteistyö vanhempien kanssa on kuitenkin tärkeää oppilaan edun kannalta.

4.3 Ammatillisen identiteetin rakentuminen

Kolmas kategoria on nimeltään ammatillisen identiteetin rakentuminen. Kyseinen kategoria käsittelee niitä opettajan työn pelkokohtia, jotka kohdistuvat omaan opettajuuteen ja omiin opetustaitoihin eli asioihin, joista opettajan ammatillinen identiteetti rakentuu. Kyseinen identiteetti on nimittäin dynaaminen prosessi, jonka keskiössä on ammatillinen toimijuus (Metsäpelto ym., 2020). Kaikki haastatellut luokanopettajaopiskelijat mainitsivat haastatteluissaan sen, että tulevassa opettajan työssä pelottaa se, rakentuuko oma ammatillinen identiteetti oikeanlaiseksi tulevaa työtä ajatellen. Nämä pelot ammatillisen identiteetin rakentumisesta jakautuivat selkeästi kahteen yläluokkaan: omaan opettajuuteen ja omaan opetukseen.

Omalla opettajuudella tarkoitetaan sitä, millaisena itse näkee roolinsa ja taitonsa toimia opettajana. Pelkoa aiheutti erityisesti se, hallitseeko tarvittavat taidot opettajana. Tämän pelon mainitsi opiskelija 3 näin: ”Pystyykö suunnittelee, pysyy ajantasalla ja olemaan järjestelmällinen”. Tämän lisäksi pelkoa aiheutti myös oma auktoriteetin ylläpitäminen. Tämän pelon mainitsi opiskelija 1 näin: ”Auktoriteetin luominen luokassa kyllä pelottaa”. Myös omat luokanhallintataidot aiheuttivat pelkoa. Tämän pelon mainitsi opiskelija 2 näin: ”Kaikki se niinkun luokanhallinta ja tollanen pelottaa”.

Omalla opetuksella tarkoitetaan puolestaan kaikkea opetustyötä ja siihen kuuluvia asioita. Pelkoa aiheutti erityisesti suurten kokoaisuuksien hahmottaminen. Tämän pelon mainitsi opiskelija 2 näin: ”Pitäis osata tehdä ja suunnitella isoja kokonaisuuksia”. Tämän lisäksi myös oma aineosaaminen aiheutti pelkoa. Tämän pelon mainitsi opiskelija 3 näin: ”Oonko mä tarpeeks kartalla jostain asioista. Esimerkiks harkasa huomaa sen fyysikan jossain valoilmiojutussa et mä en ollut ihan tietonen tai perillä asiassa”. Myös yhteisopettajuus aiheutti pelkoa. Tämän pelon mainitsi opiskelija 3 näin: ”Yhteisopettajuus vähän pelottaa ku jos se toinen on persoonaltaan erilainen, vaikka opetustyyli oiskin sama”.

Vastauksissa korostui se, että opettajan ammatillisen identiteetin rakentuminen pelottaa luokanopettajaopiskelijoita. Opettajat nähdään nimittäin yleensä tietynlaisina ammatillisina toimijoina. Todellisuudessa kuitenkin jokaisen opettajan ammatillinen identiteetti rakentuu yksilöllisesti ja näyttäytyy eri tavoin opettajan työssä.

4.4 Psyykkinen jaksaminen

Neljäs kategoria on nimeltään psyykkinen jaksaminen. Kyseinen kategoria käsittelee niitä opettajan työn pelkokohtia, jotka kohdistuvat opettajan omiin voimavaroihin ja henkiseen jaksamiseen omassa työssään. Psyykkinen jaksaminen voi nimittäin kärsiä, jos työ kuormittaa tai stressaa liikaa (THL, n.d.). Kaikki haastatellut luokanopettajaopiskelijat mainitsivat haastatteluisaan juuri sen, että tulevassa opettajan työssä pelottaa se, miten tällainen oma psyyke eli mieli kestää töissä. Nämä pelot psyykkisestä jaksamisesta jakautuivat kolmeen yläluokkaan: työtodellisuuteen, vaaratilanteisiin ja oppilaiden ei-toivottuun käyttäytymiseen.

Työtodellisuudella tarkoitetaan sitä, millaista opettajan työ oikeasti käytännössä on. Pelkoa aiheutti erityisesti työssäjaksaminen ja työn raskaus. Tämän pelon mainitsi opiskelija 2 näin: ”Pelottaa se, että se on niinku liian raskasta se työ”. Myös todellisuus kunnan kouluista pelotti, kun suurin osa opintojen aikana olevista harjoitteluista tapahtuu yliopiston alaisissa normaalikouluissa, joissa resurssit kunnan kouluihin verrattuna ovat yleensä paremmat. Tämän pelon mainitsi opiskelija 3 näin: ”Norssi on hyvin semmonen unelmakoulu et siellä on kaikki nii ihanaa ja siel on kaikki resurssit ja kaikkee, nii se et miten jossai kunnan koulussa niin on ihan eri tilanne”. Näiden lisäksi pelkoa aiheutti myös resurssien puute koulun henkilökunnan osalta. Tämän pelon mainitsi opiskelija 1 näin: ”Resurssien puute et ei esim saa luokkaan avustajaa avuksi tarvittaessa”.

Vaaratilanteilla tarkoitetaan puolestaan koulussa tapahtuvia ennalta arvaamattomia ja haastavia tilanteita. Pelkoa aiheutti erityisesti erilaiset yllättävät tilanteet ja tapaturmat. Tämän pelon mainitsi opiskelija 2 näin: ” Jos jollekin oppilaalle tapahtuis jotain pahaa”. Pelkoa aiheutti myös se, miten tällaisissa tilanteissa tulisi toimia. Tämän pelon mainitsi opiskelija 1 näin: ”Jos ois joku vaaratilanne et miten sit semmoset tilanteet hoituu”. Myös se aiheutti opiskelijoiden keskuudessa pelkoa, miten koulussa tapahtuvista fyysistä vaaratilanteista tai tapaturmista kykenee itse selviämään. Tämän pelon mainitsi opiskelija 2 näin: ”Jos jollekin oppilaalle tapahtuis jotain sen päivän aikana ja se ois erityisesti viel mun vahtivuorossa niin kokeeko siitä kovin vahvaa syyllisyyttä että on ollut just se vastuussa oleva henkilö siinä”.

Oppilaan ei-toivotulla käyttäytymisellä tarkoitetaan sen sijaan sitä, että oppilas käyttäytyy huonosti koulussa joko opetustilanteessa tai muita ihmisiä kohtaan. Pelkoa aiheutti erityisesti se, miten erilaiset kiusaamistilanteet tulisi opettajan puolelta hoitaa. Tämän pelon mainitsi opiskelija 1 näin: ”Miten oikeesti pystyy puuttumaan kiusaamiseen silleen että se saatais loppumaan”. Pelkoa aiheutti myös se, miten osaa itse selvittää oppilaiden välisiä riitoja. Tämän pelon mainitsi opiskelija 2 näin: ”Riidoissa on periaatteessa jonkinnäkönen vastuu siinä, et osaa selvittää niitä”. Myös se aiheutti pelkoa, että miten kuuluu toimia oppilaan kanssa, joka kieltäytyy täysin tekemästä mitään koulussa. Tämän pelon mainitsi opiskelija 1 näin: ”Mitä sit jos ne oppilaat alkaa vääntää vastaan tai kieltäytyy tekemästä mitään”.

Vastauksissa korostui se, että oma psyykkinen jaksaminen opettajan työssä pelottaa luokanopettajaopiskelijoita. Psyykkinen jaksaminen on kuitenkin tärkeä voimavara jokaisessa työssä ja sen heikentyminen altistaa monille eri tekijöille. Nämä pelot heijastavat myös laajempia pelkoja työn vaatimuksista ja korostavat tarvetta tukea opettajien jaksamista työelämässä.

4.5 Tulosten yhteenveto

Luokanopettajaopiskelijat kokevat siis monia pelkoja opettajan työtä kohtaan. Nämä pelot liittyvät laajasti opettajan työn erilaisiin velvollisuuksiin, vaatimuksiin ja vastuisiin. Yleisesti pelot liittyivät myös siihen, onko kykenevä toimimaan opettajana, hallitseeko kaikki työn eri osa-alueet ja kuinka selviytyy erilaisista tilanteista. Kaikki opiskelijoiden kokemat pelot olivat kuitenkin sellaisia, joita varmasti jokainen tulee kohtaamaan tulevassa opettajan työssä. Pelot tulee siis väistämättä kohdattua ja niitä harjoiteltua käytännössä tositilanteissa, joiden myötä ne toivottavasti myös helpottavat.

On kuitenkin yksilöllistä, mitkä asiat pelottavat ja mitkä asiat puolestaan aiheuttavat esimerkiksi enemmän stressiä tai ahdistusta. Raja pelon ja näiden muiden tunteiden välillä on siis hyvin häilyvä. Silti voidaan todeta, että pelot opettajan työtä kohtaan ovat todellisia ja arkipäiväisiä alaa opiskelevien opiskelijoiden keskuudessa. Näitä pelkoja ei siis tule vähätellä.

Tulosten perusteella voidaan kuitenkin todeta, että opintovuosien määrän perusteella eniten mainittuja pelkoja esiintyi ensimmäisen vuoden opiskelijalla ja vähiten kolmannen vuoden opiskelijalla. Opinnot voivat siis jollain tasolla lieventää opettajan työtä kohtaan koettuja pelkoja. Tulosten perusteella ei voi kuitenkaan tehdä suoria päätelmiä siitä, millaiset kokemukset opetus- tai ohjaustyön parissa vaikuttavat tällaisten pelkojen kokemiseen.

5 Pohdinta

Tässä osiossa johtopäätöksissä vertailen tutkimukseni päätuloksia aiempien tutkimusten tulosten kanssa. Tämän jälkeen arvioin tutkimukseni eettisyyttä ja luotettavuutta. Lopuksi arvioin vielä tutkimukseni tulosten hyödyntämismahdollisuuksia ja esitän tutkimukseni aiheesta jatkotutkimusehdotuksia.

5.1 Johtopäätökset

Tutkimukseni tarkoituksena oli saada selville luokanopettajaopiskelijoiden näkemyksiä opettajan työn pelkokohdista. Tutkimukseni tuloksista nousi esiin neljä kategoriaa näistä pelkokohdista: vastuu oppilaista, yhteistyö vanhempien kanssa, ammatillisen identiteetin rakentuminen sekä psyykkinen jaksaminen. Yleisesti myös aiemmat tutkimukset opettajan työn pelkokohdista ovat hyvin samansuuntaisia omien tulosteni kanssa, ja ne voidaan yhdistää helposti MAP-mallin mukaisiin osaamisalueisiin.

Tutkimustulosteni mukaan yksi opettajan työn pelkokohdista on vastuu oppilaista. Tulosteni perusteella pelkoa aiheutti erityisesti vastuu oppilaiden turvallisuudesta ja oppimisesta. Erityisesti opettajaksi opiskelemaan hakevat kokivat pelkoa juuri oppilaiden oppimisesta ja siitä, riittävätkö omat opetustiedot ja -taidot siihen (Shoyer & Leshem, 2016). Opettajaopiskelijat puolestaan kokivat pelkoa yleisesti siitä, että ovat vastuussa oppilaista ja siitä, että vastuun määrä on kasvanut (Knuuttila, 2018). Sen sijaan jo työelämässä olevat opettajat kokivat eniten pelkoa oppilaiden oppimisesta (Loveless, 2023). MAP-mallin mukaan tämä vastaa opetuksen ja oppimisen tietoperustan osaamisaluetta. Opettajan tulee nimittäin hallita erilaisia pedagogisia ja kontekstuaalisia tietoja, jotka voivat vaikuttaa oppilaan oppimiseen tai turvallisuuteen. (Metsäpelto ym., 2020.)

Toinen opettajan työn pelkokohta on tutkimustulosteni mukaan yhteistyö vanhempien kanssa. Tulosteni perusteella pelkoa aiheutti erityisesti toiminta oppilaan vanhempien kanssa sekä opettajan ja vanhempien välinen suhde. Opettajaksi opiskelemaan hakevat kokivat pelkoa erityisesti opettajan ja vanhempien välistä yhteistyötä kohtaan (Shoyer & Leshem, 2016), kun taas jo opettajiksi opiskelevat kokivat vuorovaikutuksen oppilaan vanhempien kanssa eniten pelottavaksi (Knuuttila, 2018). Sen sijaan jo työelämässä olevat opettajat eivät kokeneet yhteistyötä vanhempien kanssa ollenkaan pelottavaksi (Loveless, 2023). MAP-mallin mukaan tämä vastaa sosiaalisten taitojen osaamisaluetta. Opettaja on nimittäin jatkuvassa yhteistyössä

oppilaan vanhempien kanssa, jolloin hän tarvitsee erilaisia vuorovaikutus- ja tunnetaitoja. (Metsäpelto ym., 2020.)

Kolmas opettajan työn pelkokohta on tutkimustulosteni mukaan ammatillisen identiteetin rakentuminen. Nämä pelot kohdistuvat erityisesti omaan opettajuuteen, auktoriteettiin, velvollisuuksiin ja opettamiseen. Opettajaksi opiskelemaan hakevat kokivat pelkoa erityisesti siitä, onko itsellä tarpeeksi auktoriteettia opettajan työhön (Shoyer & Leshem, 2016). Opettajaopiskelijat kokivat myös kyseistä pelkoa, mutta sen lisäksi pelkoa aiheutti myös omat aineenhallintataidot (Knuutila, 2018). Sen sijaan opettajana työskentelevät kokivat pelkoa siitä, onko omat oppitunnit tarpeeksi ajantasaisia ja käyttävätkö he oikeanlaisia opetusmenetelmiä (Loveless, 2023). MAP-mallin mukaan tämä vastaa persoonallisten orientaatioiden osaamisaluetta. Opettajan ammatillinen identiteetti nimittäin rakentuu erilaisten minäkäsitysten ja henkilökohtaisten ominaisuuksien kautta, jotka vaikuttavat itse opettajuuteen sekä omaan opetuksen toteuttamiseen. (Metsäpelto ym., 2020.)

Neljäs ja viimeinen opettajan työn pelkokohta on tutkimustulosteni mukaan oma psyykinen jaksaminen. Erityisesti työtodellisuus, vaaratilanteet ja niistä selviäminen sekä oppilaan ei-toivottu käyttäytyminen aiheuttivat pelkoa. Opettajaopiskelijoiden pelot kohdistuivat erityisesti omaan henkiseen hyvinvointiin, resurssien vähenemiseen ja työssä jaksamiseen (Knuutila, 2018). Työelämässä olevat opettajat määrittivät psyykkisen jaksamisen peloiksi puolestaan virheiden tekemisen, kontrollin puutteen ja lomalta takaisin töihin palaamisen (Loveless, 2023). Sen sijaan opettajaksi opiskelemaan hakevat kokivat pelkoa erityisesti siitä, miten vaikeat tilanteet ja kriisit kohdataan (Shoyer & Leshem, 2016). MAP-mallin mukaan tämä vastaa ammatillisen hyvinvoinnin osaamisaluetta. Opettajan työhyvinvointiin vaikuttaa nimittäin paljon se, kuinka pystyy hallita omaa stressiä ja selviytyä vaikeistakin tilanteista. (Metsäpelto ym., 2020.)

Oman tutkimukseni tulosten perusteella, luokanopettajaopiskelijat kokevat siis monia erilaisia pelkoja opettajan työtä kohtaan. Tutkimustulokseni ovat myös linjassa aiemmissä tutkimuksissa saatujen tulosten kanssa. Erityisesti Knuutilan (2018) tutkielmassa oli kaikki samat kategoriat mainittuna kuin omassa tutkimuksessani. Tämä vahvistaa siis sen, että luokanopettajaopiskelijoiden keskuudessa työhön liittyvät pelot ovat samansuuntaisia.

Tämän lisäksi myös Shoyerin ja Leshemin (2016) tutkimuksen tulokset olivat linjassa omien tutkimustulosteni kanssa. Knuutilan (2018) tutkielmassa pelot näyttäytyivät kylläkin enemmän konkreettisina, kun taas Shoyerin ja Leshemin (2016) tutkimuksessa ne näyttäytyivät

enemmän pelontunteina. Tämä kertoo ehkä siitä, että alaa opiskelemaan hakevien keskuudessa pelot eivät näyttäyty vielä kovin ajankohtaisilta vaan ne ovat ennemminkin pelkoja tulevaisuutta ja tuntemattomia tilanteita kohtaan.

Sen sijaan Lovelessin (2023) tutkimuksen tulokset erosivat hieman omista tuloksistani siten, että yhteistyö vanhempien kanssa ei aiheuttanut pelkoa työelämässä olevien opettajien keskuudessa. Tämän eroavaisuuden voisi selittää esimerkiksi se, että kyseinen yhteistyö on arkipäivää opettajille. Tällöin mahdolliset aiemmin koetut pelot yhteistyöstä vanhempien kanssa voivat vähentyä, kun tilanteista tulee arkipäiväisiä. Kaikki muut kategoriat mainittiin sekä omassani että Lovelessin tutkimuksessa. Tämä vahvistaa sen, että pelot eivät väisty työelämään siirtyessä.

Voidaan siis todeta, että pelkoja opettajan työtä kohtaan voi kokea missä vaiheessa vain. On hyvä kuitenkin muistaa, että kaikki pelot ja niiden kokeminen ovat jokaisen kohdalla yksilöllisiä tunnetiloja. Tutkimustulosteni ja aiempien tutkimusten perusteella voidaan kuitenkin todeta, että opettajan työn pelkokohdat ovat todellisia ja ne kohdistuvat hyvin suurelta osin opettajan työn osaamisalueisiin eli asioihin, jotka opettajan tulisi hallita ja osata työssään.

5.2 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimukseni on toteutettu niin, että se noudattaa ihmisiin kohdistuvan tutkimuksen eettisiä periaatteita (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2019). Näiden periaatteiden mukaisesti, tutkimukseni edetessä on pidetty huolta siitä, että tutkimuksesta ei aiheudu tutkittaville henkilöille riskejä, vahinkoja tai haittaa. Tutkittaville toimitettiin myös ennen haastatteluja Liitteen 2 mukainen tietosuojalomake, jossa käytiin läpi esimerkiksi rekisteröidyn oikeudet haastattelussa sekä aineiston käsittely haastattelujen jälkeen. Haastattelujen alussa tämä tietosuojalomake käytiin vielä yhdessä suullisesti läpi jokaisen tutkittavan henkilön kanssa.

Tutkittavien henkilöiden tietosuojaa ja yksityisyyttä on myös käsitelty tässä tutkimuksessa luottamuksellisesti. Kenekään haastatteluun osallistuneen henkilöllisyys ei ole muille tiedossa, vaan heidät on alusta asti nimetty kaikkiin tiedostoihin nimillä opiskelija 1, opiskelija 2 ja opiskelija 3. Tällä tavalla kaikkien tutkimukseen osallistuneiden henkilöllisyys on salattu eikä heitä voi yhdistää tutkimuksen vastauksiin. Myös haastattelujen perusteella kerättyä aineistoa on käsitelty totuudenmukaisesti eikä vastauksia ole muutettu. Lisäksi muut tutkimuksessa käytetyt aineistot ja lähteet on merkitty asianmukaisesti eikä tekstiä ole plagioitu.

Tutkimukseni luotettavuutta tukee se, että jokainen tutkimukseni vaihe on perusteltu ja kuvailtu huolellisesti. Tutkimustulokseni ovat myös luotettavia, sillä aiemmat tutkimukset antoivat samankaltaisia vastauksia. Lisäksi tutkimuksessa käytetyt lähteet ovat ajantasaisia, niitä on käytetty monipuolisesti ja ne sisältävät sekä suomalaisia että kansainvälisiä aineistoja.

Tutkimukseni luotettavuuteen voi kuitenkin vaikuttaa se, että tutkimuksen otanta on pieni. Haastatteluihin osallistui nimittäin vain kolme opiskelijaa, mikä voi vaikuttaa tulosten luotettavuuteen ja yleistettävyyteen. Liitteen 1 mukaista haastattelurunkoa ei myöskään lähetetty tutkittaville etukäteen, jolloin vastaukset ovat saattaneet olla suppeampia. Myös pelko käsitteenä vaihtelee ihmisten välillä, mikä on saattanut vaikuttaa tulosten analysointiin.

5.3 Tulosten hyödyntämismahdollisuudet

Tutkimukseni tuloksia voi hyödyntää monella eri tavalla opettajan työn kannalta. Tuloksia voi hyödyntää esimerkiksi opettajankoulutusohjelmien kehittämisessä sekä itse opettajien työssä. Tuloksia voi myös hyvin hyödyntää osana muita opetusaloja, kuten varhaiskasvatus- ja aineopettajien keskuudessa, joissa varmasti esiintyy samankaltaisia pelkoja

Opettajankoulutusohjelmien kehityksen osalta, tutkimukseni tulosten avulla voitaisiin esimerkiksi kehittää yliopiston luokanopettajan koulutusohjelmaa käsittelemään enemmän opettajan työn pelkokohtia ja niiden kohtaamista. Tutkimukseni tulosten perusteella esimerkiksi vastuu oppilaista pelotti luokanopettajaopiskelijoita, sillä kyseinen vastuu nähtiin hyvin laajana ja kokonaisvaltaisena. Tähän voisi auttaa muun muassa opettajan vastuut, velvollisuudet ja oikeudet -opintojakso, jossa kyseisiä osa-alueita käytäisiin tarkemmin läpi. Tällöin luokanopettajaopiskelijat lähtisivät kohti työelämää luultavasti varmemmin, sillä työn sisältämät vastuut ja velvollisuudet olisi selkeästi määritelty. Samalla opiskelija saisi tietoonsa myös oikeuksiansa opettajana eli ihan kaikkea ei tarvitse tässä työssä kuitenkaan kestää.

Terveydenhuollon opintojen puolella hyödynnetään myös paljon simulaatioharjoituksia ja taitopajoja, joiden avulla pystytään harjoittelemaan todenmukaisia tilanteita (Niemi-Murola & Tommila, 2022). Myös luokanopettajan koulutusohjelmassa voitaisiin tällaisia harjoitusmenetelmiä käyttää enemmän. Tutkimukseni tulosten perusteella esimerkiksi yhteistyö vanhempien kanssa pelotti luokanopettajaopiskelijoita, joten simulaatioharjoitusten avulla mahdollistettaisiin kyseisen pelon ja yhteistyön harjoittelu. Tällöin voitaisiin harjoitella muun muassa sitä, miten kertoa vanhemmille oppilasta koskevista vaikeistakin asioista.

Opettajan työn osalta puolestaan, tutkimukseni tulosten avulla voitaisiin tunnistaa työn pelko-kohtia ja puuttua niihin tarpeeksi ajoissa. Opettajan työ voi nimittäin olla ajoittain melko stressaavaa ja kuormittavaa, joten tällainen pelkojen tunnistaminen voisi auttaa kehittämään erilaisia tukijärjestelmiä. Tällaisten tukijärjestelmien avulla voitaisiin esimerkiksi edistää opettajien henkistä hyvinvointia ja tarjota muun muassa lisäkoulutuksia sellaisille työn osa-alueille, joita kohtaan koetaan pelkoa. Parhaimmassa tapauksessa tällaisten tukijärjestelmien avulla voitaisiin välttyä ylimääräisiltä sairauslomilta ja opettajien jatkuvalta vaihtuvuudelta sekä parantaa työhyvinvointia ja opetuksen laatua.

5.4 Jatkotutkimusehdotukset

Tutkimukseni käsitteli vain luokanopettajaopiskelijoiden kokemia pelkoja opettajan työtä kohtaan, joten tutkimusta on mahdollista laajentaa monella eri tavalla. Yksi mielenkiintoinen jatkotutkimusehdotus olisi selvittää, mistä nämä luokanopettajaopiskelijoiden kokemat pelot ovat peräisin eli mitä syitä pelkojen taustalla on. Tämän lisäksi voitaisiin myös tutkia, mitä seurauksia tällaisilla peloilla on esimerkiksi opintojen jatkuvuuden tai tulevan työelämän kannalta. Tutkimukseni aihetta voitaisiin siis laajentaa etsimällä pelkojen syy-seuraussuhteita.

Mielenkiintoista olisi myös tehdä vertailututkimus siitä, millaisina pelot näyttäytyvät näin opiskelijoiden keskuudessa verrattuna jo työelämässä olevien opettajien kokemiin pelkoihin. Tällaisessa tilanteessa voitaisiin tehdä esimerkiksi pitkittäistutkimus, joka mahdollistaisi samojen henkilöiden pelon kokemusten seuraamisen pitkällä aikavälillä. Tällöin voitaisiin tutkia muun muassa sitä, vahvistuvatko pelot ajan myötä vai vähentyvätkö ne karttuvan työkokemuksen ansiosta. Tutkimukseni aihetta voitaisiin siis laajentaa vertailututkimukseen.

Opettajan työn pelkojen tutkimisen lisäksi, tutkimustani voitaisiin laajentaa myös siten, että yritettäisiin löytää erilaisia keinoja ja tapoja, jotka helpottaisivat kyseisten pelkojen kokemista. Tällöin voitaisiin tutkia esimerkiksi sitä, millaiset asiat helpottavat ja auttavat pelkojen kokemisessa opiskelijoiden keskuudessa. Tutkimustani voitaisiin myös laajentaa etsimällä vastauksia siihen, voiko pelkojen kokemista jotenkin ennaltaehkäistä tai helpottaa muun muassa opettajankoulutusta kehittämällä. Tutkimukseni aihetta voitaisiin siis laajentaa etsimällä pelkoja helpottavia tekijöitä ja keinoja.

Lähteet

- Degerman, R. (2022). *Opettajan työssä opettaminen on nykyisin vain yksi osa työtä, todetaan oululaistutkimuksessa*. Yle.fi. <https://yle.fi/a/3-12602420> (Luettu 19.11.2024).
- Eskola, J. & Suoranta, J. (2008). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.
- Hyvärinen, M., Ruusuvaori, J. & Nikander, P. (2015). *Haastattelun analyysi*. Tampere: Vastapaino.
- Knuuttila, A-S. (2018). *Mikä kiinnostaa ja mikä pelottaa? Luokanopettajaopiskelijoiden käsitteitä opettajan työtodellisuudesta*. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto.
- Kuntarekry. (n.d.). *Totuus opettajan työstä*. Kuntarekry. <https://www.kuntarekry.fi/fi/tyoelamaunitiset/tyoelama/totuus-opettajan-ty%C3%B6st%C3%A4/> (Luettu 28.1.2025).
- LeDoux, J. E. (2014). Coming to terms with fear. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 111(8), 2871–2878. <https://www.pnas.org/doi/full/10.1073/pnas.1400335111>.
- Loveless, B. (2023). *What do teachers worry about?* Education corner. <https://www.educationcorner.com/what-do-teachers-worry-about/> (Luettu 25.11.2024).
- Metsäpelto, R-L., Poikkeus, A-M., Heikkilä, M., Heikkinen-Jokilahti, K., Husu, J., Laine, A., Lappalainen, K., Lähteenmäki, M., Mikkilä-Erdmann, M. & Warinowski, A. (2020). *Moniulotteinen opettajan osaamisen malli (MAP)*. OVET-hanke. <https://sites.utu.fi/ovet/hanke/moniulotteinen-opettajan-osaamisen-malli-map/> (Luettu 18.11.2025).
- Michelsson, J. (2024). *“Näinkö haluan elämäni menevän?” – opettajien alanvaihdon takana on usein työuupumusta*. Opettaja.fi. <https://www.opettaja.fi/tyossa/nainko-haluan-elamani-menevan-%E2%88%92-opettajien-alanvaihdon-takana-on-usein-tyouupumusta/> (Luettu 28.1.2025).
- Mielenterveystalo. (n.d.). *Perustietoa peloista*. Mielenterveystalo. <https://www.mielenterveystalo.fi/fi/pelko/perustietoa-peloista> (Luettu 18.11.2024).
- MTV Uutiset. (2025). *Yhdeksän kymmenestä opettajasta pitää työtä aiempaa vaativampana – kolme keskeistä syytä*. MTV Uutiset. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/yhdeksan-kymmenesta-opettajasta-pitaa-tyota-aiempaa-vaativampana-kolme-keskeista-syyta/9102458> (Luettu 28.2.2025).
- Niemi-Murola, L. & Tommila, M. (2022). Täysimittainen simulaatioharjoittelu terveydenhuollon erityistilanteiden käyttöönnoton tukena. *Duodecim*, 138(18), 1589–1594. <https://www.duodecimlehti.fi/duo17008> (Luettu 3.3.2025).

- OAJ. (n.d). *Opettajan vastuut ja velvollisuudet*. OAJ. <https://www.oaj.fi/tyoelamaopas/opettajan-vastuut-ja-velvollisuudet/> (Luettu 20.2.2025).
- Opetushallitus. (2014). *Peruskoulun opetussuunnitelman perusteet*. Helsinki: Opetushallitus.
- Parviainen, J. (2008). Pelko johtamisen välineenä: Käskyttämisestä kollektiivisten pelkojen strategiseen hyväksikäyttöön suomalaisessa työelämässä. *Hallinnon tutkimus*, 27(3). <https://journal.fi/hallinnontutkimus/article/view/100661> (Luettu 20.11.2024).
- Puusa, A. & Juuti, P. (2020). *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Gaudeamus.
- Shoyer, S. & Leshem, S. (2016). Students' voice: The hopes and fears of student-teacher candidates. *Cogent Education*, 3(1). <http://dx.doi.org/10.1080/2331186X.2016.1139438>.
- THL. (n.d.). *Työikäisten mielen hyvinvointi*. THL. <https://thl.fi/aiheet/mielen-terveyden-edistaminen/tyoikaisten-mielen-hyvinvointi> (Luettu 11.4.2025).
- Tikonen. (2017). Kenen ongelma? Haastavat tilanteet kouluarjessa. *Tikonen 2*. <https://tikonen.fi/aiheet/metodit/kenen-ongelma-haastavat-tilanteet-koulun-arjessa/> (Luettu 28.2.2025).
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2017). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (Uudistettu laitos). Helsinki: Tammi.
- Turun yliopisto. (n.d.). *Kasvatustieteiden tiedekunta: Opinto-opas 2024–2027*. Turun yliopisto. <https://opas.peppi.utu.fi/fi/perustutkintokoulutus/kasvatustieteiden-tiedekunta/14002/13352?period=2024-2027> (Luettu 18.11.2024).
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2019). Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. *Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3*.
- Wiggins, G. (2005). What's my job? Defining the role of the classroom teacher. Teoksessa Marzano, R. (Toim.) *On excellence in teaching*. 307–331. Solution Tree.

Liitteet

Liite 1 - Haastattelurunko

Ennakkotiedot:

1. Minkä vuoden opiskelija olet?
2. Mitä kokemuksia sinulla on opettajan työstä?
3. Mitä muita kokemuksia sinulla on lasten tai nuorten kanssa työskentelystä?

Haastattelukysymykset:

1. Mitä asioita pidät pelottavina tulevassa opettajan työssäsi?
2. Mitkä opettajan työn osa-alueet aiheuttavat sinulle eniten pelkoa tai stressiä?
3. Onko sinulla jotain tiettyä tilannetta, joka pelottaa sinua erityisesti tulevassa opettajan työssä?
4. Onko sinulla aiempia omakohtaisia kokemuksia opetus- tai ohjaustilanteista, jotka ovat herättäneet sinussa pelkoa?
5. Onko sinulla aiempia omakohtaisia kokemuksia tilanteista, joissa olet onnistunut voittamaan pelkosi opetus- tai ohjaustilanteissa?

Liite 2 – Tietosuojalomake

1. Rekisterin nimi	Luokanopettajaopiskelijoiden näkemyksiä opettajan työn pelkokohdista
2. Rekisterinpitäjä	Riia Pellinen Turun yliopisto, Rauman OKL
3. Vastuuhenkilön yhteystiedot	Riia Pellinen [REDACTED] [REDACTED]
4. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja käsittelyn oikeusperuste	Tutkimuksessa kerätään haastatteluita, joissa kysytään opiskelijoiden kokemuksia ja käsityksiä opettajan työn pelkokohdista.
5. Käsiteltävät henkilöryhmät	Rekisteriin tallennetaan rekisteröidyistä seuraavia tietoja: tutkinto-ohjalma, opiskeluvuosien määrä ja kokemuksia opettajan työn pelkokohdista.
6. Henkilötietojen vastaanottajat ja vastaanottajaryhmät	Tietoja ei siirretä eikä luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.
7. Tiedot tietojen siirrosta kolmansiin maihin	Henkilötietoja ei luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

8. Henkilötietojen säilyttämisaika tai sen määrittämisen kriteerit	Haastattelunauhoitteista kirjoitetaan tekstitiedostot, jonka jälkeen nauhoitteet tuhotaan. Tekstitiedostoja säilytetään enintään 6.4.2025 asti, jonka jälkeen aineistot hävitetään tietoturvallisesti.
9. Rekisteröidyn oikeudet	Haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista. Rekisteröidyllä on oikeus pyytää pääsy häntä itseään koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää tietojensa oikaisemista, poistamista, käsittelyn rajoittamista tai vastustaa niiden käsittelyä. Rekisteröity voi myös keskeyttää haastattelun missä vaiheessa tahansa ilman seuraamuksia.
10. Tiedot, mistä henkilötiedot on saatu	Haastattelukutsut lähetetään suoraan entuudestaan tutuille luokanopettajaopiskelijoille. Muut tiedot kerätään suoraan haastattelututkimukseen osallistuvilta.
11. Rekisterinpitäjän allekirjoitus	Raumalla 2.1.2025 Riia Pellinen